1.2. Молодість та формування особистості

Витяг з автобіографії др. Мун Сон Мьона, «Громадянин світу, який любить мир».

"*Добро не реалізується миттєво. Якщо ви хочете бути хорошою людиною, ви повинні успадкувати минуле. Протягом усієї історії ті, хто жертвував, щоб прокласти шлях до добра, не мали легкого життя. Ми повинні успадкувати історичний дух тих, хто приносив жертви*".

Доктор Мун Сон Мьон

Будинок доктора Муна на його батьківщині в Північній Кореї.
Будинок доктора Муна на його батьківщині в Північній Кореї.

Я народився в селі Сансарі, в окрузі Докон, у повіті Чонджу провінції Пхьонан, і був другим сином Мун Кьонг Ю і Кім Кьонг Гє. Я народився в шостий день першого місяця (за місячним календарем) 1920 року, через рік після повстання визвольного руху в 1919 році.

Мені говорили, що наша сім'я оселилася в Сансарі ще за життя мого прадіда. Мій прадід по лінії батька працював на селі й самостійно вирощував тисячі бушелів рису, будуючи добробут для всієї родини своїми руками. Він ніколи не пив і не курив, уважаючи за краще натомість купувати їжу для бідних і нужденних. Під час смерті він заповів: «Якщо ви нагодуєте людей з усіх районів Кореї, то отримаєте благословення з усіх цих районів». Тому в кімнаті для гостей нашого

будинку завжди було повно народу. Жителі навколишніх сіл знали, що, прийшовши до нас у гості, можна очікувати доброї вечері. І моя мама без тіні скарги прийняла на себе роль господині, яка готує частування для всіх цих людей.

Мій прадід був дуже діяльною людиною, яка не знала ні хвилини спокою. Якщо в нього видавалася вільна хвилинка, він плів солом'яні сандалі, які потім продавав на базарі. Постарівши, він із милосердя купив кількох гусей, відпустив їх на волю і помолився, щоб у його нащадків було все добре. Він найняв учителя каліграфії, щоб той проводив уроки в нас удома в кімнаті для гостей і безкоштовно навчав грамоті сільську молодь і дітлахів. Жителі села називали його «Сон Ок» (Дорогоцінний камінь добра) і шанували його будинок як «будинок, який буде благословенний».

До того часу, як я народився й підріс, велика частина статку, нажитого прадідом, уже вичерпалася, і моїй родині вистачало грошей тільки на найнеобхідніше. Однак сімейна традиція пригощати людей була як і раніше сильною, і ми годували наших гостей, навіть якщо при цьому не вистачало їжі для членів сім'ї. Так що перше, чого я навчився, щойно зіп’явшись на ноги, - розносити їжу й пригощати людей.

У часи японської окупації в багатьох корейців були конфісковані будинки та земельні ділянки. Люди, які спішно втікали до Маньчжурії, де вони сподівалися почати нове життя, тримали шлях повз нашого будинку, розташованого на головній дорозі, що веде в Сончхон у провінції Північний Пхьонан. Моя мама завжди готувала їжу, щоб нагодувати подорожніх з усіх куточків Кореї. Якщо до нас додому стукався жебрак і просив щось поїсти, а мама реагувала недостатньо швидко, дідусь брав свою порцію і віддавав жебракові. Напевно, саме тому, що я народився в такій сім'ї, я теж більшу частину свого життя намагався нагодувати людей. Мені здається, що годувати людей – це найпочесніша праця. Якщо я їм і бачу поруч із собою когось, кому нічого їсти, я відчуваю такий біль, що шматок просто не лізе в горло. Коли я їжджу по світу і бачу, як діти страждають від голоду, я завжди згадую

про те, як мій дідусь за будь-якої можливості ділився їжею з іншими.

Коли я був маленьким, люди звали мене «крикун на весь день». Я заслужив це прізвисько тим, що, якщо починав плакати, то ревів цілий день безперестанку. Я кричав так голосно, що люди лякалися й думали, ніби сталося щось жахливе. Ті, хто вже спав, підводилися й виходили з будинку, щоб дізнатися, що сталося. До того ж під час плачу я не сидів на місці, а бігав по всій кімнаті, бився об усе підряд і спричиняв страшний переполох. Я міг навіть поранитися до крові. Таким емоційним я був із самого дитинства...

Варто було мені прийняти рішення, і я вже не міг відступити, навіть якщо заради цього доводилося ламати собі кістки. Звичайно, усе це тривало лише доти, доки я не подорослішав. Якщо мама сварила мене за проступки, я у відповідь грубив їй: «Ні! Ти абсолютно неправа!» Потрібно було всього лише визнати свою провину, але мені легше було вмерти, ніж видавити з себе ці слова. Моя мама, однак, теж була жінкою з характером.

Як тільки я вирішую щось зробити, я повинен негайно цим зайнятися, інакше я просто не засну. У дитинстві посеред ночі до мене частенько приходила якась ідея, проте доводилося чекати ранку, щоб узятися за її втілення. Я не міг заснути й колупав стінку, щоб убити час. Це траплялося так часто, що я майже проскріб дірку в стіні, а на підлозі під нею виросла купа сміття. Ще я не міг заснути, якщо вдень зі мною повелися несправедливо. У такому разі я вставав і прямо посеред ночі йшов до будинку кривдника, щоб викликати його на бійку. Думаю, моїм батькам було дуже важко мене виховувати...

Особливо я не міг стерпіти, коли з кимось несправедливо обходилися. Я встрявав у кожну бійку, влаштовану сільськими хлопцями, бо відчував відповідальність за дотримання справедливості в будь-якій ситуації. Я знаходив винуватого й голосно вичитував його. Одного разу я навіть пішов до дідуся одного місцевого забіяки і заявив йому: «Діду, ось що накоїв ваш онук! Будь ласка, розберіться з ним».

Особливо мені подобалося доглядати за тваринами. Коли птахи вили гнізда на деревах біля нашого будинку, я викопував для них калюжку, щоб вони могли напитися. Ще я брав із комори трошки лущеного проса і розсипав по землі, щоб погодувати птахів. Спершу вони відлітали геть, варто було мені до них наблизитися, але незабаром зрозуміли, що той, хто їх годує, виявляє тим самим свою любов, і більше вже не відлітали від мене.

Одного разу мені прийшла в голову ідея розводити рибу. Я наловив мальків і випустив у калюжку, а потім набрав пригорщу корму для риб і розсипав по воді. Але коли я прокинувся наступного ранку, то виявив, що всі рибки за ніч померли. А я так мріяв виростити цих мальків! Я довго стояв над калюжею, з подивом дивлячись на те, як вони плавають на поверхні води догори черевом. Того дня я проплакав до вечора без упину...

У мого батька була чимала пасіка. Він брав великий вулик і прибивав до нього масивне дно, щоб бджоли будували там стільники з воску й відкладали мед. А я був дуже допитливим, і мені кортіло побачити, як бджоли облаштовують свій вулик. І тоді я засунув обличчя прямо всередину вулика... Як же сильно вони мене покусали! І як страшно після цього набрякло моє обличчя...

Одного разу я вийняв днища з кількох вуликів і отримав за це суворого прочухана від батька. Як тільки бджоли закінчували облаштування вуликів, батько виймав днища і прибирав їх на зберігання. Ці днища були покриті бджолиним воском, яким можна було розпалювати лампи замість масла. І ось я набрав цих коштовних днищ, розламав їх і відніс сім'ям, які не мали змоги купити масло для ламп. Це був акт допомоги, проте я зробив це без дозволу батька, за що й отримав доброго прочухана.

Коли мені було дванадцять, у нас було не так багато ігор. Вибір був небагатий: або гра в ют, або чангі, схожа на шахи, або звичайні карткові ігри. Мені завжди подобалося бувати там, де для гри збиралося багато

людей. Днем я грав у ют або запускав повітряного змія, а вечорами брав участь у карткових турнірах, які тривали по всьому селі. Переможець забирав по 120 вон за кожну партію, а я міг із легкістю виграти принаймні одну з трьох партій.

Напередодні Нового року і в перший новорічний повний місяць у карти не грав хіба що лінивий. У такі дні поліція дивилася на цю справу крізь пальці і ніколи нікого не заарештовувала за азартні ігри. Я йшов туди, де грають дорослі, і дрімав там усю ніч, а рано-вранці просився до них хоча б на три партії перед тим, як усі розходилися по домівках. Потім я брав свій виграш, купував на нього різних гостинців та іграшок і дарував їх своїм друзям та бідним дітлахам із навколишніх сіл. Я ніколи не витрачав ці гроші на себе або на що-небудь погане. Коли до нас у гості приходили чоловіки моїх старших сестер, я просив дозволу взяти в них із гаманців трохи грошей, а потім купував на них цукерки і солодку патоку для бідних дітей.

Звичайно, у будь-якому селі живуть і заможні люди, і бідняки. Якщо я бачив, як хто-небудь із дітей приносить до школи на обід варене просо, я просто не міг їсти свій смачний рис і тут же обмінював його на це просо. Діти з бідних сімей були мені ближчими, ніж діти з багатих сімей, і я хотів хоч якось подбати про те, щоб вони не залишалися голодними. Для мене це була ніби гра, яку я любив найбільше; я був іще дитиною, але вже відчував, що хочу стати другом для кожного з них. Насправді мені потрібно було щось більше, ніж просто дружба: я хотів, щоб ми могли ділитися один з одним найпотаємнішим, що є на серці.

Один із моїх дядьків був жадібною людиною. Його родина володіла невеликим баштаном посеред села, і щоліта, коли дині достигали й починали пахнути солодким ароматом, сільська дітвора збігалася до мого дядька й благала пригостити їх динями. Однак дядько поставив намет неподалік від баштану і сидів там, охороняючи врожай і не бажаючи поділитися навіть однією маленькою динькою.

Одного разу я прийшов до нього й запитав:

- Дядьку, можна мені іноді приходити до тебе на баштан і з'їдати стільки динь, скільки я захочу?

І він із готовністю відповів:

- Звичайно ж, приходь!

Тоді я пішов і розповів усім дітям, що якщо вони хочуть поласувати динями, їм потрібно буде зібратися біля мого будинку опівночі й захопити з собою мішки. Коли настала північ, я відвів їх на баштан мого дядька й сказав: «Нехай кожен із вас збере по рядку динь і ні про що не хвилюється». Хлопці зраділи й відразу з криками кинулися до баштану, за пару хвилин обібравши дочиста кілька рядків із динями. Тієї ночі голодні сільські дітлахи сіли в полі посеред конюшини і наїлися динь від пуза – та так, що мало не луснули.

Наступного дня наді мною знялася справжня буря. Коли я прийшов до дядька, там кипів грандіозний скандал, як у потривоженому бджолиному вулику.

- Ах ти, негіднику! – Кричав на мене дядько. – Це твоїх рук справа?! Це ти знищив увесь урожай динь, над яким я працював цілий рік?

Однак, що б він не говорив, відступати я не збирався.

- Дядьку, - сказав я йому, - невже ти забув? Ти ж дозволив мені з'їсти стільки динь, скільки я захочу. А хлопці з села теж захотіли динь, і я відчув, що їхнє бажання – моє бажання. Чи добре я вчинив, давши по диньці кожному з них, чи я не мав їм давати жодної?

Почувши це, дядько сказав:

- Ну добре. Ти був правий.

На цьому його гнів охолов.

Одна з рис мого характеру полягала в тому, що я неодмінно повинен був знати про все, що потрапляло мені на очі. Я не міг обмежитися побіжним оглядом і тут же починав гадати: «Цікаво, як називається он та гора? І що там нагорі?» Мені потрібно було піти й побачити все своїми очима. У дитинстві я облазив зверху донизу всі гори в радіусі десяти кілометрів від дому. Я бував скрізь і всюди, навіть за горами. І коли я бачив гору, сяючу в променях ранкового сонця, я вже знав, що це за гора і що на ній росте, тому міг спокійно милуватися нею. Мені не хотілося навіть дивитися на місця, про які я нічого не знав. Я повинен був довідатися про все, що потрапляло мені на очі, і навіть понад те. Інакше я просто не знаходив собі місця, і невідомість перетворювалася на катування.

Ми жили приблизно в чотирьох кілометрах від узбережжя Жовтого моря. Море було досить близько, і я міг бачити його з будь-якого пагорба біля будинку. На шляху до моря тут і там було розкидано безліч ставків і озер, між яких пробігав звивистий струмок. Я частенько залазив в один із цих ставків зі стоячою смердючою водою і ловив у твані вугрів і прісноводних крабів. У пошуках різних водних мешканців я облазив безліч озер і боліт і добре знав, де і хто водиться. Вугри, наприклад, не люблять бути на виду і тому ховають своє довге тіло в крабових норах або інших отворах. Часом їм не вдається цілком улізти в дуже маленьку дірку, і їхні хвости залишаються стирчати назовні. Я легко ловив вугрів, хапаючи їх за хвіст і витягаючи з нори. Якщо до нас приходили гості й хотіли поласувати запеченим вугром, для мене було справжньою дрібницею пробігти кілька кілометрів до ставка й назад і притягти з собою штук п'ять вугрів. Під час літніх канікул я за день міг зловити більше сорока вугрів!

Що я дійсно не любив робити, так це пасти корову. Коли батько просив мене йти на випас, я зазвичай виводив тварину на луг сусіднього села, прив'язував до кілочка і тікав у своїх справах. Проте, через деякий час я починав помаленьку хвилюватися за неї. Прибігши подивитися, як у неї справи, я бачив, що вона як і раніше стоїть там, де її прив'язали, мукає і чекає, поки хтось не прийде і не попасе її. Бідолаха могла простояти на

одному місці з ранку й до полудня. Чуючи здалека її мукання, я шкодував її і думав: «Ну що це за корова! І що мені тепер із нею робити?» Тільки уявіть, як нелегко мені було ігнорувати мукання моєї животини! І все ж увечері, коли я приходив відв'язати її, вона не сердилась і не намагалася вдарити мене рогами – ні, вона була щаслива бачити мене! І тоді я зрозумів, що наше бачення головної мети в житті має бути таким же, як у цієї корови. Чекайте й будьте терплячі, і ваше життя неодмінно зміниться на краще.

Доктор Мун (праворуч) готує рис зі своїм двоюрідним братом Мун Син Рь
Доктор Мун (праворуч) готує рис зі своїм двоюрідним братом Мун Син Рьоном (другий ліворуч) і друзями.

Якщо ви любите корів, ви можете багато чого розповісти про них... Наймогутніша сила на світі – це любов, а найвражаюча – це єдність душі і тіла. Заспокоївшись і зосередившись, ви виявите в собі незвідані глибини, де ваша душа зможе знайти спокій. Відпустіть свою душу, і нехай вона заповнить ці глибини. Якщо ви зробите це перед тим, як лягти спати, на ранок ви прокинетеся із загостреною чутливістю до навколишнього світу. Саме в цей момент вам потрібно відкинути всі сторонні думки і сфокусувати свою свідомість, і тоді ви зможете думкою співвіднести себе з усім, із чим побажаєте. Не вірите – спробуйте прямо зараз! Будь-яка жива істота в нашому світі хотіла б співвіднести себе з тим, хто дарує більше любові, тому, не навчившись любити по-справжньому, ви не можете вважатися справжнім господарем і рано чи пізно втратите те, що маєте.

Я не тільки розгулював по горах і луках і грав там, а й старанно працював, допомагаючи старшому братові по господарству. У будь-якого селянина на кожен сезон призначені певні види робіт, які необхідно виконати. Ми орали рисові поля й городи, висаджували паростки рису й пололи бур'яни. Найважче було прополювати ділянки, засіяні просом. Після посіву насіння всі борозни потрібно було прополоти як мінімум тричі, і від такої роботи в нас просто відвалювалася спина. Закінчивши прополку, ми ще довго не могли

розігнутися.

Солодка картопля вродиться несмачною, якщо її висадити в глину. Найсмачніша картопля виростає в землі, яка на третину складається з глини і на дві третини з піску. Для зернових кращим добривом є екскременти людини, тому я брав затверділі шматки калу і прямо руками дрібнив їх на частини. Допомагаючи на фермі, я дізнався, як найкраще вирощувати боби і який ґрунт найбільше підходить для сої та для червоної квасолі. Так що я – усім фермерам фермер!

Провінція Пхьонан однією з перших у Кореї прийняла християнську культуру, і в результаті вже в 30-40-і роки сільськогосподарські угіддя оралися по прямій лінії. Для пересадки саджанців рису треба взяти довгу міру, розбиту на дванадцять рівних поділок, і відміряти нею рядки по всій ширині рисового поля. Потім дві людини, просуваючись уздовж міри, мають висадити по шість рядків кожен.

Пізніше, переїхавши на південь Кореї, я побачив, що для посадки рису там натягують волосінь поперек усього поля, де топчеться в бруді добра дюжина людей. Мені здається, це неефективний спосіб висаджувати рис. Я ж зазвичай розставляв ноги на дві ширини плечей і таким чином садив рис набагато швидше. За час сезону посадки я заробляв достатньо грошей, щоб оплатити своє навчання.

Коли мені виповнилося десять, батько записав мене в традиційну сільську школу, де старенький учитель навчав нас китайській грамоті. Усе, що від нас було потрібно – це вивчати напам'ять по одній брошурі в день. Я зосереджувався і вивчав брошуру за півгодини. Якщо мене викликали до дошки то я, стоячи перед учителем, зачитував заданий на день урок і після цього міг бути вільний. Варто було вчителю задрімати вранці, як я тут же тікав зі школи і вирушав у гори чи на луки. Чим більше часу я проводив у горах, тим краще знав, де можна відшукати їстівні рослини. Зрештою, я так наїдався всякої зелені, що міг уже й не обідати, тому я перестав обідати вдома.

У школі ми читали збірки праць Конфуція й Мен-цзи і вивчали китайські ієрогліфи. Я досяг успіху в каліграфії, і коли мені виповнилося дванадцять, учитель попросив мене написати табличку з прикладами ієрогліфів, за якою могли б навчатися інші учні. Однак насправді я мріяв ходити у звичайну, а не в традиційну сільську школу. Я зрозумів, що не хочу зубрити напам'ять Мен-цзи й Конфуція в той час як інші конструюють літаки. Це було у квітні, і батько вже заплатив за моє навчання до кінця року. І все ж я вирішив залишити сільську школу і зробив усе, щоб переконати батька віддати мене в загальноосвітню школу. Я намагався вмовляти і дідуся, і навіть дядька. Але для того, щоб перейти у звичайну школу, мені потрібно було скласти іспит, а для підготовки до нього треба було ходити на підготовчі заняття. Я вмовив одного з молодших двоюрідних братів піти туди разом зі мною, і ми разом уступили в приватну школу Вонбон, щоб підготуватися до іспиту і перейти в початкову загальноосвітню школу.

Наступного року, коли мені виповнилося чотирнадцять, я здав іспит і вступив до третього класу школи в Осані. Я пізно почав, але, накинувшись на навчання, зміг перейти відразу в п'ятий клас. Школа в Осані розташовувалася у восьми кілометрах від нашого будинку, але я ніколи не пропускав уроки й не запізнювався. Кожен раз, коли по дорозі в школу я піднімався на гору, мене вже чекала там група однокласників. Однак я крокував так швидко, що їм доводилося мало не бігти за мною, щоб не відстати. Так ми й ходили по гірській дорозі, по якій, за чутками, час від часу прогулювалися тигри.

Школа належала національно-визвольному руху і була заснована Лі Син-Хуном, активістом Руху за незалежність. Мало того, що там не викладали японську мову, - учням узагалі заборонялося говорити на ній. Але я дотримувався іншої думки і був переконаний, що для перемоги над ворогом ми повинні знати про нього якомога більше, тому, здавши ще один вступний іспит, перейшов у четвертий клас загальноосвітньої школи Чонджу. У таких школах усі заняття проводилися японською мовою, тому я вивчив усю катакану й хірагану за ніч перед першим навчальним днем. Я не знав ні слова по-японськи, тому зібрав усі

підручники з першого по четвертий клас і вивчив їх приблизно за два тижні. Завдяки цьому я почав розуміти мову.

До часу закінчення початкової школи я вже вільно говорив японською. У день випуску я навіть зголосився виголосити промову перед високопоставленими громадянами Чонджу. Зазвичай у таких виступах учні дякують за підтримку своїх учителів і школу. Однак я замість цього звернувся по імені до кожного з учителів і розкритикував їх, висловивши все, що думав про ведення справ у школі. Я говорив про те, що ми живемо в особливу епоху, а також про відповідальність, яку повинні взяти на себе впливові люди суспільства. Весь цей монолог я виголосив японською.

«Японці повинні зібрати свої речі і якомога швидше забратися до Японії! – Говорив я. – Цю землю залишили нам наші предки, і тут повинні жити всі майбутні покоління нашого народу».

Я виголосив цю промову перед начальником місцевої поліції, главою округу й мером міста. Я публічно висловив усе, про що інші не наважувалися говорити. Люди були вражені... Залишаючи сцену, я бачив, як бліднуть обличчя слухачів.

Тоді мені це зійшло з рук, однак проблеми почалися потім. З того дня японська поліція внесла мене до списку тих, за ким потрібно слідкувати, і стала стежити за мною, завдавши мені масу клопоту. Пізніше, коли я захотів податися до Японії для продовження навчання, начальник поліції відмовився поставити печатку на потрібному мені папері, через що в мене виникли проблеми. Він поставився до мене як до небезпечного суб'єкту, якого не можна пускати до Японії, і відмовлявся ставити печатку на моєму документі. Мені довелося довго сперечатися з ним, і врешті-решт я переконав його поставити необхідну печатку. Лише після цього я зміг поїхати в Японію.

Revision #7
Created 2022-09-29 20:21:04 UTC by andres
Updated 2024-02-28 12:16:03 UTC by andres